

دهور مينه

ليکوال: حاجي محمد خُلاوند

شنه اوخيرنه جميل احمد درویش

دمور

دمور مينه

دمور اوپلار د حقوتوپه اړه

بشپړ لارښود کتاب

ليکنه اوڅيړنه : حاجی محمد ځلاند او همکار جميل احمد درویش

دمور مينه

د کتاب ټول حقوق به خپرندويه اړه لري!

د کتاب پيژندنه

- د کتاب نوم : دمور مينه *
- ليکنه او څېړنه : حاجي محمد ځلانداو ورسره همکار جميل احمد *
- درويش : خپرندويه اداره *
- خپرندويه اداره : الهدايه خپرندويه اداره *
- کننه او خوښونه عبدالحميد مسعود نعيم

- او حکمت الله الهام *
- دېزاین الهدايه خپرندويه اداره *
- د چاپ کال : ۲۱ / ۳ / ۱۳۹۸ *
- * ۶ / ۱۱ / ۲۰۱۹
- * ۱۴۴۰ / ۱۰ / ۷

* د چاپ شمېر :

۱۰۰۰ ټوکه

- * کچه ۸۳، ۵ × ۸، ۲۷ سانتی متره
- * د تره سه کوانو ځای د تدريس القرآن اسلامي ولسي راهيو
- * همدارنگه کيتابتون ويبسايته

له گرانو لووستونکو وخنه یوه انډره هیله

اسلام علیکم ورحمته الله وبرکاته. اما بعد

د ټولو لووستونکو وخنه مور د اهیله لروچی په دی کتاب کی کومه یوه
غلطی په نظر ورسی .

هغه دی هم هلته اصلاح کړی . غلطی که املا یی وی یا معنوی وی یا
داسی بله غلطی وی څه فرق نه لری بس اصلاح دی یا په ذهن او یا په قلم
سره وکړی او مور ته دی د زړه له موخی معافی وکړی . ځکه هر انسان
دهیری او خطا خاوند دی . هیڅ یو انسان داسی نسته چی خطا دی نه ځنی

کيڙي پوهان وایي : بنده معنا مانده : اوبل داچي څرنگه يو څوک دانه غواږي چي دده په عيب باندي بل يو پوه سي نو بايد چي دبل مسلمان انسان لپاره هم دانه و غواږي چي دده عيب ونور و ته بنکاره سي . پښتانه څومره يو بنه متل کوي : بنده راسه دخداي خپل سه لکه پرځان داسي پر بل سه : او دمسلمان پر عيب پرده اچول نه يوازي داسي چي هغه خوشحاله کوي بلکي

دده دخپلو عيبونو ددي لامل گرځي چي الله رب لعزت به يي ورپټ کړي . يا په دنيا کي او يا په اخرت کي . مبارک عليه الصلاة والسلام فرمايي (من ستر مسلما ستره الله في الدنيا والاخرة) يعنى څوک چي ديو مسلمان عيب ورپټ کړي نو الله ج به يي په دنيا او اخرت کي پرده وکړي . نور بحث نه اوږدوو دهو بنسار لپاره صرف اشاره هم کافي ده .

والسلام

حاجي محمد ځلاندي او ورسره هـ مکار جمـ ميل احمد

درويش

دالۍ

- * دخپلو واليدينو مور او پلار په نامه چې له زو كړې يې تر ځوانۍ په ديني خدمتونو كې مصروفه كړې يو تردى چې د علم ډگر ته يې راو رسولو په الهى دين اسلام سره يې زموږ پالنه وكړل.
- * او دهغو ځوانانو ورونو او خويندو په نامه چې دخپل مور او پلار ډير احترام او قدردانى يې كړې وى.
- * په درنښت حاجى محمد ځلاندى او ورسره همكار جميل احمد درويش

د کتاب ځانگړنې

- گرانولوستونکو و د کتاب ځانگړتياوې ټوله په لاندې ډول سره دي
- ۱ لومړۍ ځانگړتيا يې داده چې په بيلا بيلو معلوماتو سره اوډلې دي
 - ۲ ځانگړتيا ددې کتاب داده چې يوه په زړه پورې قيصه دمور په هکله وړاندې کيږي ورپسې يو څو غوره ويناوې د واليدينو د حقوقو په اړه وړاندې کيږي
 - ۳ درهمه ځانگړتيا يې داده چې د واليدينو په هکله دمعلوماتو وروسته يوه په زړه پورې ادبي ټوټه هم پرته ده
 - ۴ ځانگړتيا ددې کتاب داده چې د پوهانو څيرکو عالمانو او استادانو غوچانې معلومات پکښې ځای پر ځای سوي دي
- الهي دا ځانگړتياوې او پايدي هر لوستونکي ته په برخه ورکړي اوزمور سپيڅلي کوشش په خپل عالي دربار کې قبول او مقبول وگرځوي

امين

*

د ڪتاب لڳلو سبب او لامل

دا چي په انٽرنيٽ او عامه ڪتاب پلورنڻيو ڪي دمور او
پلار حقوقو په اڀه ڪوم داسي مدلل او بشپڙ ڪتاب په
نظر نه راغلي نو مورهم هڅه و ڪرله چي دو اليدينو
د حقوقو په باره ڪي يو ڪتاب تاليف ڪرو نو الحمد الله
اوس دادی تاليف مو ڪري او ستاسو په لاسونو ڪي دي
چي خالص مي دڅښتن تعالیٰ په مرسته او توفيق سره
تيار او نوښته ڪري

و الحمد لله الجامع و حده

د ايڪوال پيژندنه

حاجي محمد څلاند چي اوس مهال د ڪندهار ولايت
د سپين بولدڪ ولسوالي دنوي ڪلي اوسيدونكي دي

محترم حاجي محمد ڄلاند ابتدايه زده ڪري
دياڪستان دبلو چستان په ايالت كي دسرخاب ڪمپ
دهجرت په عالي ليسه كي ترسره ڪري . متوسطه زده
ڪري يي دڪندهار ولايت په لمر او الجهان بنوونيز
مرکز كي سرته رسولي .

ددى وروسته يي داقتصادى مشكلاتو له وجهي په
ڪارپيل وڪړ او زده ڪړي يي نيمگري پاته سوي . محترم
حاجي محمد ڄلاند دڪمپيوټر په برخه كي ديا دوني وړ
استاد هم پاته سوي دي په دي برخه كي يي ډير
شاگردان روزلي دي . دهغه وروسته يي دسپين بولډڪ
په سيميزه او ولسي اسلامي راډيو لومړي تعليم القرآن
وروسته بيا په تدريس القرآن راډيو كي دتخنيك دنده
په غاړه وروسپارل سوه

دلزيا تو برياليتو بونو په هيله دي عبد الحميد مستقيم

فهرست

..... (دمور مينه)	13
دمور دمهربانی په هکله يوه ډېره په زړه پورې قصه	
.....	13
ای گرانې مور جانې	15
دمور په اړه غوره خبرې	17
دمور جالبه کيسه	18
ادبي ټوټه	23
مور يعنې څه؟	25
د ادبي هن مينه دمور سره	26
ادبي ټوټه	31
دمور په هکله څو زرينې کرښې	32
دمور زندانې د زندان خاطره	33
دمور دمينې ادبي کرښې	36

مور شوک ده	37
گراخی موری	38
سوال وکړل سوچي مور څه شی ده؟	42
ادبی ټوټه	45
یوه مور په ځنګله کې	46
مور	48
عجیبه، تیسره	51
مور جانه	53
ادبی ټوټه	54
د مور سره د زوی د وکه	58
زړینې کرانې	60
ادبی ټوټه	61
تیسره	63
مور شوک ده	66

دمور مينه

اندى پوتيه.....	67
قيصه.....	68
قيصه.....	70
له مور اوپلار سره نيكي كول.....	72

(دمور مينه)

دې نړۍ کي مطلبي مينه رواج ده
چي يوه يې دنبايست بله د باج ده

بې مطلبه که څوک مينه ليدل غواړي
دمور مينه نه په تخت او نه په تاج ده

هره مينه خپل مقام لري وځاتته
دمور مينه رسيدلې تر معراج ده

ميني سته چي په عوض هم پوره کيږي
او دا مينه صرف اولاد لره احتياج ده

زما (درد من) دي خداي د حق مينه نصيب کړي
نوره مينه د غارت او د تاراج ده

د مور د مهرباني په هکله يوه ډېره په زړه پورې قيصه

يو ځوان هلک چي هره ورځ به يې په کور کي د ميرمن او مور
تر منځ جنجال و، نو غوښتل يې چي د مور څخه ځان خلاص
کړي، فيصله يې وکړه چي مور بايد په ځنگله کي خوشی کړي،

نو موري پي په شاه كره او ديوه لوي ځنگل په لور روان شو
 او يو هسك غره ته و خوت چي خپله بوډي مور هلته
 پريږدي ترڅو راكښته نه سي، نو كله چي د ځنگل په
 منځ كې د دنگو او هيبتي لويو بوټو
 (نو) لاندي تيريده نو مور به يې د پاسه د نو ()
 . . . خانگي ماتولې او په ځمكه به يې غورځولې
 هلک خپله مور په غره كې پريښوده او يوازي راروان
 شو، ليكن لاره ډېره هيبت ناکه وه هلک فکر وکړ چي که
 خداي تعالی مه کړه لاره مي غلطه کړه نو هسي نه په بل
 لوري لارسم او حيوانات مي و خوري، په دې سوچونو
 کي و چي مور کي يې پرې او از وکړ چي زوی جانه
 گوره چي لار درنه غلطه نه سي ما به په لاره کي د نو او
 بوټو خانگي په دې خاطر را ماتولې او په لاره مي
 غورځولې ترڅو تاته په بيرته تلو کي مشکل نه وي او
 لاره درنه غلطه نشي او س په همدې نښو نښانو بيرته
 ولاړسه ! زوی جانه ناوخته دی ژر ژر ولاړسه چي خدی
 تعالی مه کړه کوم ځناور درته نقصان ونه رسوي په خير

لار سڀي زويه! په دې وخت کي د اوبنکو ډنډونو د
هلک په سترگو کي سيلابونه
جوړ کړل، زيات پښيमानه شو مور ته راغي غاړه يي
ترينه واخيسته لاسونه يي ورته بنکل کړل او بيرته يي
کور ته بوتله .

تر ټولو عجيبه خو داده چي زوي يي د مرگ سوچونه
! کوي او موري يي د سلامتۍ فکر
مور جانده مينه ناک زړه خښتنه ده هر وخت يي قدر او
عزت کوه حکه چي دغه نعمت په عمر کي
انسان ته يو حل ورکول کيږي .

اي گرانې مور جانې:

هر هغه څه چي تا زما لپاره کړي لکه مينه، پاملرنه،
باور، تشويق، هيله، هوساينه، ملاتړ، ډاډگيرنه او
دا هر څه ما په دې پوهوي، چي زه خومره شاباسي
نيکمرغه وم، چي ستا غوندي مور مې درلوده، ددغه
ټولو نيکيو په بدل کي زه هيڅ نشم کولای يوازې به

دومره وایم چې ای د عرش مالکه ای د ځمکو او
 اسمانونو خاونده زما مورته په خپل فضل او رحم سره
 جنت الفردوس ورکړه ته موږ دواړه د قیامت په ورځ د
 خپل عرش د سیوری لاندی سره یوځای کړه.

امین ثم امین

خدائې خودې بې موره د چا کورنه کړي
 او گوره صورت مې ځکه زورنه کړي
 ځکه مې غمونه اوس ملگري دي
 اوس راته دعا خو خوږه مورنه کړي
 ماورباندې خاورې اړاولې دي
 خوند ځکه دا کلې او دا لورنه کړي
 څه رنگه به هیره کړم مور جانزه
 کور کښ مې خندا نیازینه خورنه کړي
 وائې راته څه شوله ادې زما
 اوس راسره لوبې واره لورنه کړي
 څنگه چې خلق سوځي د مور جانې غم

داسې سوځول په خدايگواور نه کړي
 هغه خوشحالي نشته اوس کلي کښي
 اوس واره زمونږ کلي کي شور نه کړي
 څنگه چې دا زه داسې بې موره شوم
 خدائي دې دغه خلق داسې نور نه کړي.

د مور په اړه غوره خبري

يو اځني څوک چې زړه او روح يې د ژوند تر اخيره د
 اولاد سره رپږدي مور ده.
 . مور ټوله د مهرباني څخه جوړه ده
 يو اځني څوک چې د عمر تر اخيره پوري د اولاد نوم په
 خوله کي لري هغه مور ده.
 هيڅ گل د مور په شان رنگ او بڼکلي بوي نه لري
 مور د نيکبختي لمر دي
 له داسي حاله ويره وکړه چې مور دي
 له فرياد او نفرت څخه خپل لاسونه
 ستا په خلاف د اسمان په لوري اوچت
 کړي

دمور حسین یادونه داسی یو سینددی چی
دژوروالی اندازه یی یوازی واحد الله جل جلاله
ته معلوم دی

دمور محبت داسی یوه هستی ده چی هیش
نه ختمیری
دمور محبت دهرخه خنجه بهتر او بنایسته شی دی

د مور جالبه کیسه

یوه مور د خپل ناروغه زوی د کت خواته ناسته وه او
ژړل یې
ملائیکه راکنښته شوه مخ یې د مور خواته کړ او ورته
یې وویل:
ای موري! زه د الله ج له خوا راغلي یم، هغه پرتا
رحمت کړی چې ستا یوه هیله پوره کړم، ووايه له هغه نه
خه غواړې؟
مور ملائیکې ته مخ کړ او ورته یې وویل

له الله ج خنجه غوارم چي زما زوی ته شفا ورکړي.
ملائیکي وويل: پښيما نه کيږي خو به نه؟
: مور خواب ورکړ

! نه

: ملائیکي وويل

اوس دې زوي روغ شو، خوتا کولای شو چي دخپلو
رندو سترگو د ليد غوښتنه دې کړي وای
مور مسکي شوه او ورته يې وويل: ته يې نشي
احساسولی

کلونه تير شول زوی خنجه ستر او بريالی انسان جوړ شو
. او مور به هم د زوی برياليتوبونه په مينه ولمانخل
زوی واده وکړ او له خپلي ميرمنې سره يې ډيره مينه
درلوده يوه ورغ زوی مخ مورته ور ورواړه وی او ورته
يې وويل
! مورې

نشم کولی څنگه يې درته ووايم، خو اصلي ستونزه دا
ده چي زما ميرمن له تا سره يوځای ژوند نشي کولی،

غوارم تاته یو حاتته کور پیدا کرم ترخو ته هلته جلا
ژوند وکړې.

: مور زوی ته مخ ورو واپولو او ورته یې ویل
نه زوی به د پخو عمر لرونکو خلکو حای ته عمه
او له خپلو همزولو سره ژوند کوم او هوسا به یمه
مور له کور څخه بهر شوه یواځې کښیناستله او په ژړا بوخته
شوه

ملائیکه بیا را کښته شوه او مور ته وویل
ودې لیدل چې ستا زوی له تاسره څه وکړل؟
اوس پښیمانه شوې؟
غواړې ورته بنرا وکړې؟
مور وویل: نه پښیمانه یمه او نه هم بنرا ورته کوم، ته څه
پوهیږي؟

: ملائیکې وویل
بیا هم د الله ج رحمت پرتا شوی او کولای شې هیله وکړې، اوس
وايه پوهیږم چې له الله ج څخه د خپلو سترگو لید غواړې،

صحیح ده؟
مور په ډاډ سره وویل، نه! ملائیکې په ډیره حیرانتیا سره وویل
نو څه؟

: مور خواب ورکړ

له الله ج څخه غواړم مېرور مې بڼه او زړه سوانده بڼه وي او
وکولای شي چې زما زوی بختور کړي، ځکه زه نوره هلته نه يم
. چې له خپل زوی څخه څارنه وکړم

دملائیکي له سترگو څخه او بڼکې روانې شوې او د اوبڼکو
دوه څاڅکي دمور په سترگو کې ورتوی شول او سترگو يې
ديد پيدا کړ.

کله چې مور د ملائیکې او بڼکې وليدلې ورڅخه ويي پوښتل
ايا

ملائیکې هم ژړا کوي؟

!ملائیکې وويل: هو

خو يواځې هغه وخت او بڼکې تويوي او ژاري چې کله الله ج
وژاري.

: مور پوښتنه وکړه

الله ج هم ژړا کوي؟

: ملائیکې خواب ورکړ

الله ج همدا شيبه په ليوالتيا دخپل خلقت چې نوم يې مورده

ژاري. يعنې چې مور ژاري الله تعالی هم ژاري

هيشوک او هيش شي نسو کولای له مور سره پرتله کړو

نودرنو لوستونكو

که یو شوک و غواړی چی پر مختگ و کړی! نودی
د خپل مور او پلار سره مينه او محبت کوی. دمور
او پلار په دو عا انسان تر جنت پوری رسيږی. کوم وخت
چی دویو چاڅخه مور او پلار خوشحاله وی نو الله (ج)
هم ډیر ځنی خوشحاله
اوراضی وی

دمور ازاری به کله هم هوسا نه سی
دمور او پلار د ازار غذا بونه په دنیا کی
سړی ته رسيږی
اخرت خولا پر مخ پاته دی
نو هیله لرم چی ازاری نه کړی
اوپه خپل ژوند کی یی راضی او خوشحاله
کړی

حکے جنت دمور اوپلا رتر قدمونو لاندی دی
ددوی شتون غنیمت و گہنی او
دعاوی ورخخہ وغواہی
چی دجہنم لہ اور خخہ خلاصون و مومی
حکے دمور قہر عارضی
وی
مگر محبتی دایمی وی

ادبی توتہ

ستا پاکو پینو لاندی جنت دی

موری

پہ مور لازم ستا اطاعت دی موری
درب پہ ورا ندی ستا دعا مور جانی
بلکل قایل د قبولیت دی موری

چې ستا حقوق رب په قران کې ويلي
لور دى ترچا منزلت دى موري
چې درته وگورم نوزره مې خوبس شي
درته مې زره كې محبت دى موري
راته دى تيري ډيري شپي كړي ويښي
ډيرزيات په مور دى شفقت دى موري
په ورين تندي چې مور ته څوك وگوري
حديث شريف د پاك حضرت دى موري
دهغه اجر يوى عمرى غوندى دى
ولا رښتيا او حقيقت دى موري

چې نورانى مخ ته دى گورمه زه
پكى څه بل شانې لذت دى موري
اوس يى قيصى نه معلوميرى موري
اسلام در كړى لوى عزت دى موري

د عمري د زرگی سړی موری
تاسره مې حب هم سترالفت دی موری

مور یعنی څه؟

مور خو موروی
مور هغه هستی ده، چې الله تعالی یې انسان ته په ژوند
کې یو ځل ورکوی.

لکه یو بیت دی

قدریې ډیر پکار دی د خپل زرگی په مینه

هر چا ته خدای ورکوی یوه یوه مورکی

مور د انسان د هیلو او امیدونو باغچه ده

مور د دنیا د بنایستونو او رنگونو نوم دی

یوه څرگنده مور د انسان د خوښۍ او خوشحالی

نمونه ده

مور د هغه کتاب نوم دی، چې په لوستلو سره یې د

انسان تلو سه لا پسې زیاتیری

بی له مور ه دا دنیا بی خونده او نیمگری وې
د تربیت لومړني مکتب او مدرسه د مور غیبه ده
د مور یاد د هیرو لو نه دی، حالانکه که پیری پیری
ژوند تیر شی
لکه چی یو دوه بیتونه دی

ما کړ له هیره یادید له مور مې
ز ما له ذهنه نه وتله مور مې
ما کړی نعرې چې نوری نه یادوم
په خپله فکر ته راتلله مور مې

گرانو دوستانو هیله مند یم چې د
خپلو والدینو سره د زړه له کومی مینه او محبت وکړی

د نښی هی مینه له مور سره

رسول الله ص د خیلې مور په قبر
 ژړا: پر انسان باندي د الله رحم او احسان ده، الله
 جل جلاله وايي وانه هو أضحك وأبکی (النجم
 43)، يعني او هغه ذات دی چې خندول او ژړول
 کوي، په ژړا سره د درد مند او غمجن انسان زړه
 سپکيږي او دارنگه په ژړا سره له درد منو او
 کړیدلو سره خواخوږي غمرازي کولی شو، که
 مور په لاس کې څه ونه لرو او ونشو کولی د کوم
 غمجن او دردمن انسان مرسته وکړو، د او بنکو
 زیرمې خو لرو د ناچاري او بیوسي په حالت کې د
 داسي خلکو په حال ژړلای شو او له هغو سره
 سلگۍ شریکولی شو، داراز ډیر ځله یوه شي ته
 د شوق له پاره هم ژړا انسان ته سکون او آرام
 ورکوي او د الله له ویرې هم ژړا له مور سره
 مرسته کولی شي، او د الله له ویرې تویدونکې

او بنکې د آخرت په ورځ خورا ارزښتناکې
 ملغلرې گرځي. رسول الله صلي الله عليه وسلم په
 خپل ژوند کې له دې انساني حالت سره ډیر ځله
 مخامخ شوی دی او په مختلفو حالاتو کې یې
 ژړلی دی

. دلته هغه پرته ګټې او فایده را څیړو
 رسول الله صلي الله عليه وسلم دخپلي مور قبر ته
 ولاړ او دهغې د قبر خواته یې وژړل ، له ده سره
 چې کوم ملګری وو هغه هم وژړل او ویې ویل :
 ما له خپل څښتن نه اجازه وغوښتله چې زه مې
 مور ته دمغفرت دعا وکړم اجازه یې رانکړه او بیا
 مې له خدایه څخه اجازه وغوښتله چې دخپلي
 مور د قبر زیارت وکړم نو اجازه یې راکړه . نو
 تاسو هم د قبرونو زیارت کوئ ، ځکه په دې سره
 انسان ته مرګ وریاد یږي . عن أبي هريرة - رضي

الله عنه - قال: زار النبي - صلى الله عليه وسلم -
 قبر أمه فبكى وأبكى من حوله، فقال: (استأذنت
 ربي في أن أستغفر لها فلم يؤذن لي، واستأذنته
 في أن أزور قبرها فأذن لي، فزوروا القبور فإنها
 (تذكروا الموت). (رواه مسلم)

په حدیث کې دې خبرې ته اشاره ده چې د مور
 مینه دانسان په فطرت کې اغېز شوی وې که څه
 هم د رسول الله صلي الله عليه وسلم مور دده په
 ماشومتوب کې وفات شوې وه او ده یې دومره
 خواږه نه وو لیدلې خو بیا هم له مور سره اړیکه تر
 نورو ټولو انساني اړیکو پیاوړې او پخه ده، او
 د مور د قبر خواته د رسول الله صلي الله عليه
 وسلم ژړا علماو داسې توجیه کړې ده چې په
 هغې باندي د جهنم له ویري نه یې پرې ژړلې دې

له حدیث نه دا خبره هم معلومولی شو چې که د یوچا نږدې خپلوان مشرکان وې نو په ژوند کې له هغو سره ناسته ولاړه او پوښتنه یې کولی شې او که مړه وې هم زیارت یې کولی شې او په ځانگړې توگه که دیوچا مور او پلار مشرکان هم وې په دنیا کې به ښه چلند ورسره کوي ځکه قران کریم وایي: **و صاحبهما فی الدنيا معروفان** یعني په دنیا کې د دوی د وارو ښه ملگرتیا وکړه

له حدیث نه دا هم معلومولی شو چې قبرونو ته تگ رخصت او مستحب ده ځکه په دې کار سره انسان ته مرگ او اخرت وریادیږي او بل دا چې زیارتونو ته تگ باید یواځې د مرگ یادونې په موخه وې او د همدې موخې له پاره روادې ځکه په حدیث کې تصریح شوې ده: **فانها تذکر**

الموت ، او دنورو ټولو موخو له پآره زیارت ته
تگ جواز نلرې په تیره بیا نن سبا چې خلک په
دی لږ کې څومره شرکي عملونه او له ناروا موخو
سره زیارتونو ته چې دهغه باید زیات مخالفت
و کړل شي او خلک باید زیارتونو ته د تگ په
موخه وپوهول شي

ادبی ټوټه

لور مقام لوړ دی عزت دی خوږی موری ،
ستا تر پښو لاندی جنت دی خوږی موری ،
ستا رضا کښی چی رب خپله رضا ایښی ،
دی کښی هم د خدای حکمت دی خوږی موری ،
رب رحیم نه درته سل کاله ژوند غواړم ،

ستا دعاده چی سر نن زما اوچت دی خوږی موری،

تا تگلاره د ژوندون ده را بنودلی،
ستا کلام زیب او زینت دی خوږی موری،
خوږی موری، خوږی موری بیله تانه،
د عابد ژوند په زحمت دی خوږی موری،

دمور په هکله څو زینتی کرښی

هغه څه چی تر لحده درسره پخیر ملگرتیا کوی
دمور دعا او شرین یادونه دی.
د تمام بشر په ژبه له روانو الفاظو
څخه غوره لفظ دمور دی.
تر ټولو نمونو بنایسته بنکلی
اوپه زړه پوری نوم دمور دی.

د کوم سړی په ژبه چی دمور نوم راځی
له خوبنیوی زړه ټالونه وهی .
مورهغه هستی ده چی ځان کبابه وی
مگر اولاد ته له سختیو نجات ورکوی .

دمور نوم په انسانی تعمیر کی دامید او محبت
خښته دی .
داسمان څخه لاندی دځمکی په سر بهترینه تحفه
مور ده .

د یوه زنداني د زندان خاطره

د چهار شنبې په ورځ مې مور او وړو کې ورور ملاقات ته
راغلي وو لومړې ځل وه چې د مور جانې سره مې په ولچک او
زولنو کې کې مخامخ شوم

مور او ورور مې ډېر راته وژړل خو ما به بار بار تسليې ورکوله
او ویل به مې مور جانې ته مه ژاړه زه او میدلم چې ژربه
خلاص شم
خو د هغې دومره بې اختیاره ژړه وه چې ما نشوه برداشت کولی

پای کې مې په درد ورته وویل

مور جانې که ته ژاړې زه ځم

مور مې قراره شوه خو سترگو یې ډېرې خبرې راته کولې
د پام غلطولو لپاره مې پوښتنه وکړه چې هغه بابا جان ولې نه
راغې او کشر ورور مې ولې نشته درسره؟

مور مې ځواب راکړو ویل ورور دې په سبقانو اخته وه پلار به
دې بیا راشې

درختید و په وخت کې مې وړو کې ورو راته وویل لالا
کورته کله راجې؟

زما سترگې له او بنکو ډکې شوې ورته مې وویل ورو زه دلته
ستاسو دپاره پیسې گټم بیا درځم

ورور راته وویل هغه بل ورو به مې هم راته ویل زه ستا دپاره
اخترته کالې راوړم خو هغه د اختر نه مخکې شهید شو او د
کلي په هدیره کې مو بنځ کړ او کالې یې رانه وړل

په دې وخت کې مې له خولې چغې ووتلې او مور ته مې وویل د
بابا جان به مې څه حال وي، ورو مې وویل بابا جان مو هم ها
بله ورځ مړ شو او بنځ مو کړ؟

مور مې په کرار او ژړه غونې غبراته وویل اوس دې ما اودا
وړو کې ورو پوازي گوزاره کوو.

زړه مې غوښتل چې ډیرې خبرې ورسره وکړم خو د دې خبرې
سره د ملاقات وخت پوره شو او زه موظف کس ترلاس و نیولم
او د مور او وړو کې ورو څخه یې جلا کړم.

ده مورد میننی ادبی کرپنی

یه زما پاکی فرپنتی موری
یه صبر ناکی پبنتنی موری

ستا تکلیفونه شوگیری موری
خار ستاد لوری حوصلی موری

ستا دعاگانی پلوشی موری
کپی رهاگانی راخوری موری

یه د سپرلی د باد ورمی موری
یه د رباب خوژی نغمی موری

زما درد ونوله دمی موری
زری زری رچی رچی موری

نه لگوي زما پيسي موري
گندي شليدلي لوپتي موري

د انتظار د شعر معني موري
درته لوگ ښه زماني موري

مور شوک ده

هغه کسان چي دمور دهستي شکر کوونکي دي
بيخي نن وخت کي کم دي مور هغه نعمت دي چي
داولاد هر درد هر غم فه ځان تيرو لوته لبيک وايي
مور هغه نعمت دي چي د جدايي غم يي دځمکي
اسمانونو تر منځ

دموجوده مساحت فه اندازه دي دردونکي غم لري
مور هغه شوک ده چي ستاخو شحالي دخپل خفگان په بدل کي
تاته زياته وي

مور هغه لويه هستي ده چي يوه مسکايي دپچي هرڅومره لوي
غم فه خوښي بدلوي مور هغه نعمت دي چي خادم
اوشاکرا اولاد به

ده موردہ دو عاپہ برکت جنت تہ عی مورہغہ نعمت دی چي اللہ

ج

خپل دمہربانی یادونہ تل دمورد مہربانی دیادونی سرہ کړی

دہ

مورہغہ نعمت دی چي بیلاخیرہ جنت یی ترپنبو لاندی دی
یا اللہ ج دموردہ ہرہ حقہ مورب خلاص کړی یا اللہ ج دمورد زړگی
ہغہ رحم چي داو لادپہ غیاب کی یی داپہ خفل زړگی کم خفگان
تیروی یا اللہ ج مورب یی حق نشواد اکولی خوتہ ہغہ
دمور خفگان چي پہ مورب داخومرہ زور پیری مورب دہغہ پہ سزامہ
محکومہ وہ حکمہ مورب عاجزہ یو دمور حق نشواد اکولی
اللہ ج دي زما او ستاسو مورگانوتہ پہ جنت الفردوس کی اعلیٰ

مقام ورنصیب

کړی

یا اللہ ج زما او ستاسو مورگانوباندی دباران پہ شان رحمتونہ

نازل کړی چي ہرچیرتہ وی

امین یارب العالمین

گرانی موری

ستا دلاسہ پہ مونگ باندی راحت دے گرانی موری

ستا د پنبو لاندی ہم جنت دے گرانی موری

کور ته راشم چي ته نه يي ٿير خفه شم
دسر سور ٻڌي په مور باندي رحمت دے گراني موري

مور چي د چا نوي نو بے شوکھ په دنيا وي
هر انسان ته د مور جاني حاجت دے گراني موري

چي بچو سره يي دعا وي نو مزي په دي دنيا کڙي
بے دعا چي يي بچي وي په زحمت وي گراني موري

ستا خيال ساتلو ماتھ دا حوصله راکڙه
زما ٿوندون ٿول سلامت دے گراني موري

ستا پرورش داسي پرورش دے اے مور جاني
نعمت هرھ لجزه په صداقت دے گراني موري

موري

موري

موري

قربان دي سم گراني موري

نن مي ډير سخت زړه درد وکړئ
آن دا چې پر ځان مي دانسان شک پيدا سو
پوهيږي چې ولې؟
مور مې ويلي ول چې څنگه به له خپله زويه غوښتنه
وکړم او که چيرې غوښتنه مي رد سي
بل چاراته وويل چې مور دي ديو کار اجازه غواړي
د ما خستن لمونځ مي کوی
په سترگو کې مي اوښکې وچې سوي زبان گويي مي
وتړل سول چې رنگ به مي څنگه سوی يي
تر لږ فکر ورسته مي جواب نه کړی ور
د لمانځه نيت مي ترې په فکر کې سوم چې خدای پاک
څومره مهربانه دی چې خپل حضور ته مي په لمانځه
بولي
او مور څومره حوصيله لري
چې د قدم له خاورې غوښتنه کوي

له ځانه و شرميدم ځان مي دو مره بي كسه او ضعيف
احساس كړي چې تر ځان مي بتر او برباد انسان ونه
ليدى

له سخت درد وروسته مي په زړه كې
خپل خالق تعالى ته وويل
افسوس افسوس صد افسوس دي زما پر انسانيت او
مسلماني وي
چي څنگه زما مور جاني ته دغه فكر پيدا سوي دى
او زه خبر هم نه يم چې زما تر حال او مال ستره هيله
زما په اړه داسې فكر لري
دخپل سپي څخه ديو ډير كوچني كار د اجازي غوښتنه
او انديښنه ورته پيدا كيږي
كه اولاد صالح دپوره ايمان خاوند وي
والدينو ته به يې هيڅكله هم دغه سوال او فكر پيدا نه
سي چې له خپلو اولادونو څخه ديو كار اجازه وغواړي

زمور دفاميل دوستان ٽول خبر دي چي زما او دمور
ترمنع خو پري پرده دخانمي ترمنع لاپه شل كاله دي ته
ورته فكر نه دي پيدا سوي

كه بد سوي نه واي مور جاني ته به مي دغه سوال پيدا
سوي نه واي

حڪه مي ستاسو سره دغه راز شريك ڪري
چي دخيلي مور دزره اهه احساس ڪري دي عرش يي
لر زولي دي

مور او پلار مو ڏاهمن ڪري چي پر تاسو پوره باوري
ووسي چي تاسو دخيل اولاد سر هم نه ڪني ڪر ڪوي

سوال وڪرل سو چي مور ڪه ڪه ڏه؟

•
الله جل جلاله اويا ڪله له مور ڪه ڪه زيات مهربان دي

•
سمندر وائي: مور هغه هستي ده چي د اولاد په
سلگونو زره رازونه په سينه ڪي پت ساتي

وريخو وويل: مور هغه هينداره ده چي هر رنگ پکښي
له ورايه ښکاري

•

غرونو وويل: دمور درناوئ زماله خو کو خخه هم
ډپر لورډئ

•

باران وويل: موريوه داسي هستي ده چي تل يې د
ميني وړانگي پر اولاد خپرې وي

•

زمانې وويل: دمور مينه زماله خغستا خخه هم تيزه
ده

•

شاعر وايي: موريوه داسي هستي ده چي د
اورډونکي سيني ته کښته کيږي

•

ليکوال وايي: مور هغه هستي ده چي د ستايني لپاره
يې په نړۍ کي الفاظ نه موندل کيږي

•

دعا وایي: مور هغه شخصیت دی چي د اولاد د
خوښۍ لپاره هر وخت ماغواړي

•

جنت وایي: مور هغه هستي ده چي زه یې هم تر قدمونو
لاندې یم

•

لمرو وایي: مور یوه داسې هستي ده چي له هر ډول
گرمی او یخنی څخه اولاد ساتي

•

حُمله وایي: زما قیمت خو به څوک پوره کړي خود
مور قیمت هیڅوک نه سي پوره کولای

•

هوا وایي: په ما کي نرمي او تازگي د مور څرگندونه
ده

•

رڼا وایي: مور درڼا او ښودني څلی دی
زه وایم: ماته د مور او گل ترمنځ توپیر نه ترسترگو
کیږي

ادبي ٻويٽه

ڪور ڊي راله شار ڪروپه ٿر اڊي ڪرمه موري
لاڙي رانه موري بي دعا ڊي ڪرمه موري

ستاد حار قربان غريبه نور نه اورم لڪه؟
زړه مڙي چوي يتيم شومه تنها ڊي ڪرمه موري

بي لتا خو ڪور راته زندان بنڪاري ما موري
سر ڊي په سودا سر په صحرا ڊي ڪرمه موري

اي زما قبلي زما دنيا زما هر شه
ٽوله نري شته خو بي دنيا ڊي ڪرمه موري

يوه مور په ځنگله کې

يو ځوان هلک چې هره ورځ به يې په کور کې د ميرمن او مور تر منځ جنجال و، غوښتل يې چې د مور څخه ځان خلاص کړي، فيصله يې وکړه چې مور بايد په ځنگل کې خوشې کړي، يوه ورځ يې مور په شاه کړه او د يوه لوی ځنگل په لور روان شو او يو هسک غره ته پورته سو چې خپله بوډی مور هلته پريږدي، ترڅو بيرته راکبسته نه شي، کله چې د ځنگل په منځ کې د دنگو او لوړو بوټو او ونو لاندې تيرېده نو مور به يې پورته د ونو څانگې ماتولې او په ځمکه به يې غورځولې

هلک خپله مور په غره کې پريښوده او يواځې راروان شو، مگر لار ډېره هيبت ناکه وه، هلک فکر وکړ لکه چې لار مې غلطه کړه، هسې نه په بل لوري لار شم او حيوانات مې و خوري، په همدې سوچونو کې و، چې مور کی يې پرې او ازو کړ:

زوی جانہ! لار درنه غلطه نه شي ما به په لاره کې د ونو
او بوټو خانگې په دې خاطر رامتولې او په لاره مې
غورځولې چې، تاته په بيرته تلو کې مشکل نه وي او
لار درنه غلطه نشي اوس په همدې نښو نښانو ژر ژر
ولاړ شه چې خدای مکره کوم ځناور درته نقصان ونه
رسوي په خير لار شې زويه

په دې وخت کې د اوښکو ډنډو نو د هلک په سترگو
کې سيلا بونه جوړ کړل، زيات پښيमानه شو مور ته
راغی غاړه يې ترې واخيسته لاسونه يې ښکل کړل او
بيرته يې کور ته بوتله

تر ټولو عجيبه خو داده چې زوی يې د مرگ سوچونه
کوي او مور يې د سلامتۍ فکر

!

ددې کيسې مطلب

هره مور جانه د مينه ناک زړه څښتنه ده هر
وخت يې قدر او عزت کوي ځکه چې دغه
ستر نعمت په عمر کې انسان ته يو ځل
ورکول کيږي.

مورهغه لوی نعمت دی چې يو ځلی لاره شی نو بيا يې
راتگ نشته مخکلی له دی چې پس له مرگه يې آرمان
وکړی نو هڅه وکړه په ژوند کې يې خوشحاله کړی

مور د دنيا ستره هستي

په نړۍ کې تر ټولو زوریدلی مور هغه
د افغان مورده متاسفانه يو خو چې څرنگه په
کارده مونږ هغسې دمور حق نه دی ادا کړی
اوله بلې خوا زموږ مورگانې روزانه غمونه

لمانخی زوریزی کیری اودردیزی دنری
دنورو مورگانو په شان خوشالی زمونز
دمورگانو په نصیب نه ده کاش مونز هم
خیلی مورگانې له دی وروسته خوشاله
وگورو

الله پاک دی موپه وطن کی سوله را ولی

مورهغه هستی ده چی لمن کنی یی اغزی واچول شی
گلونه ترجوریژی

ادبی نونه

موری ستا بنکلاه اوستارنا غوارم
زه ترابده ترقیامته ستا بقاء غوارم
ستا یوه مسکاه راته بقاء غواری
دژوند یوه لحظه دی راته اعطاء غوارم

هاشمي دي تل دعا غواړي
ستا د جنت راته بقاء غواړم
موري لاس پورته كړه د عرش و لورته
ستا په دعاء كي دارنا غواړم

دنيا څه ده خو بس خوشي تش ميدان دي
يوه مور ده چي هم ژوند دي هم جهان دي
چي ناڅاپه را پياد شي گراني موري زړه وړو كي شي
ماشوم شي په ژر اشې

بي اختياره دا لله ج نه دا سوال و كړم
زما عمر او خوبني دي ټوله ستاشي

پ خپله ژاړم هيڅ پروا مي نشته
ماته په ژوند دمور خندا پكار ده

په كور كي نه وي زه له كوره درته گورته رالم

موری راپاخه یو خه اوبنکی می دالی راوری
 دخیل پرونی په خانگو کی می لږ وخنګاوه
 یو حل می بیا پخپله ژبه الله هو کړی موری

تیرېدنه

یوه زاره بنځه به هر وخت له سهاره تر ماښامه دخپل
 زاره کور د دروازی مخې ته ناسته وه
 یو وخت ورته یو څوک چې هره ورځ به په همدې لاره
 تیرېده متوجې شو، نوله ورځو څخه یوه ورځ وه، چې
 په همدې لاره تیرېدی .

بیا یې په زړې بنځې سترګې ولګیدې، چې وچې
 شونډې، چاودلې پنبی او زارې جامې په تن دخپل
 زور کور مخې ته ناسته وه خو دا حل ترې همداسې تیر
 نه شو خواته ورغی او د سلام وروسته یې ورته
 وویل موری خنګه یې؟

زارې بنځې لاس د سترگو د پاسه ونيو په ځير ځيري
وکتل او ويې ويل بنه يمه ځويه
لاروي وويل: مورې داسې معلوميزي لکه چې نور
څوک نلري؟

بنځي وويل: ولې نه شکر دی شپږ زامن مې دي،
. خدای ج دې يې راته ژوندي لري

لاروي وويل: مورې ستاسې له کوره داسې معلوميزي
چې د زامنو کاروبار دې خرابه دی څه کار مزدوري لکه
چې نشته

بنځي وويل: نه ځويه شکر دی په ټولو زامنو مې
سبقونه ويلي، يو انجينر دی يو ډاکټر دی او نور هم
لوی لوی کارونه کوي

ټولو بچو ته مې ودونه وکړل، دا دوه مياشتې کيږي
چې پلاريې وفات شو الله دې يې وبخښي
ډېرې سختې يې زما بچو سره تيرې کړې
لاروي وويل: نو زامن دې کوم دي مورې؟

بنځي وويل: زامنو ته مې الله ج ډېر مال او دولت
ورکړی، هر یو ته مې چې واده کولو بس الله به ورته بل
ځای کې بڼه کور او د ژوند سهولت ورکولو، ټول زامن
مې هلته یو دوه کلي وړاندې اوسېږي
لاروي وويل: نو مورې ته دلته څه کوي؟
بنځي وويل: په دې لاره مې هر سهار زامن تیرېږي،
صرف د هغو لیدو لپاره کښنم، خو اوس مې سترگې
ضعیفه شوي او په موټر کې ناست زامن سم نشم لیدلی

مورچانه

مور هغه هستی ده چې لمن کښی یی اغزی
. و اچول شی گلونه ترجور پیژی
مور په کور کی هغه تله ده چی ټول اولادونه ورته
یوشان وزن لری

مورپه نړی کی هغه موجود دی چی زرگی پری
راتولیشی
مورد دنیا مالیکه ده. مور جانی ستاد نوم تردغه
دریوتکو جارشم، (م) می مینه
(و) وجود می (ر) می روح
له اسمان خخه لاندی دحمکی پر سر بهترینه تحفه مور
ده
دکوم انسان په خوله چی دمور نوم راعی زره یی
دخوشحالی خخه تویونه وهي

ادبی نوتیه

جوړپه دې دنیا جنت دی، دمور غیره
دخدای رحم وشفقت دی، دمور غیره

دنیا واره دمور غیره کی، پرته ده

گهواره دبشریت ده، دمور غیره

انسانیت دمور له غیرې، شروع کیږي

سرچینه دبشریت ده، دمور غیره

محبت دمور په غیره کی، زده کیږي

مدرسه دمحبت ده، دمور غیره

دمور مینه کی ریا او تذویرنشته

سرتړپایه صداقت دی، دمور غیره

دمور غیره درازونو، گنجینه ده

خزانه دلور حکمت ده، دمور غیره

دمور غيره کي نفرت او کرکه نشته

ډکه واره د الفت ده، دمور غيره

په لولو کي راز د نصيحت شته

بڼه اغاز د نصيحت ده، دمور غيره

د ژوند کره وره، ټول همدلته شروع کيږي

بڼه ټاکونکي د قسمت ده، دمور غيره

د شاهانو په دربار کي، موندل نه شي

کوم دربار چپي دعزت دی، دمور غیره

په دنیا کي نعمتونه دخدای، ډیري

خوتر ټولو خوږ نعمت دی، دمور غیره

په دنیا کي ئې مثال اوساری نشته

دومره ډکه دلذت ده، دمور غیره

دمور غیره ټوله مینه، مینه مینه

ټوله مینه، ټول رغبت ده، دمور غیره

زه قیام ئې دستایلونه، عاجزیم

دومره لوړ نوم دصفت ده، دمور غیره

دمور مینه دزوی دوی

دیرپخوا لیری صحرايي سیمه کی کوچیان او سیدل
 ترخنګ یی دبدرالدین په نامه گاونډی هم وو چی دده
 مورد (هیری) په ناروغی اخته وه او دی غوښتل چی
 زوی یی ټوله ورغ ترخنګ وی زوی به یی دی خبری
 زیات زور اوه او ویل یی چی دخلگو له نظره به کوچنی
 یم کله چی دکله کولو وخت رانږدی سو نو دبدرالدین
 میرمنی ته وویل چی مورمی له خان سره نه بیایو او
 همدلته یی پریردو یوڅه خواړه ورسره کیرده
 چی یایی لیوان و خوری یاخپله مړه شی. چی دغم نه یی
 خلاص شو دی ورته ویل بنه دی کله یی وتړلی او
 میرمنی یی دخور و ترخنګ دخوانی سره خپل یوکلن
 زوی هم پرینبود چی همدایوزوی یی درلود او پلار
 دزوی سره زیاته مینه لرل. دوی کله بارکړه او یوڅه منزل
 وروسته دغرمی ډوډی لپاره دمه سول چی ټول په
 خوراک اخته وه دبدرالدین میرمنی ته وویل چی زوی

می راکره چی یوساعت لوبی ورسره وکرو میرمنی
ورته وویل چی هغه می ستا دمور سره پرینبود ده ددی
په اوریدو زیات خپه او په غوسه سو او چغی یی کړی
چی دادی شه وکړه میرمنی وویل چی حکه می
پرینبودی چی سبا به مور هم همداسی یوازی پریږدی
دا خبره په ده باندی دمردک په خیر ولگیده او په تلوار
په اس سپور او دمور او زوی خواته ور روان سو حکه
هلته داسی وه چی خوک به بار سول لیوان به یی کورو
ته ورتلل چی که به شه پاته وه خوړل به یی نودی چی
ورسید گوری چی
موریی شاوخوا گوری

زوی یی مور په شاه ترلی
وه وور باندی لیوان شاوخوا راتا ویږی او دای یی په کاپو
ولی چی حانونه وساتی بدرالدین لیوان وشپل سترگی
یی داو بنکو ډکی سوی او دوی یی راوستل ددی نه
وروسته چی کله به کډه کیدل مور به یی په اوښ سپره

کره او دی به د شاه په اس ورپسی وو او دسترگولاندی
به یی دمورجانی ساتنه کول .

ژرینگی کرینگی

خوره کلیمه د مور ویل دی
اوپه وجود کي یی تر ټولو بڼکلي اوزره را بڼکونکي غږ
(اي موري) د

مور کلیمه هغه کوچني لغت دي چي له هیلې، عشق
اولوریني ډک دي مور په بشري زړه کي
تر ټولو خوږ او خوند لرونکي غږ دي .

مور د لوریني، ازمنت، زړه سوي اوزده کړي سرچینه
ده مور د سپیڅلي څښتن هغه لورینه ده چي دخپل
اولاد دروزني او پالني لپاره هري سربښدنې ته
چمتوده، مور هغه غیږده چي دا اولاد آرام ځای دي
خودا غیږنه یواځي په ماشومتوب کي نه بلکي په
هروخت کي دخپل اولاد لپاره آرام وړبښي

خو_ کله چي يواځيتوب احساس کوي، بلکه کله چي
څوک ستا خبره نه مني کله چي دچالخواستا مينه رد
شي کله چي دژوند څخه کرکه کوي، يو ځل سترگي پټي
کړي سوچ وکړي چي چيرته به ارام بيا مومي او څوک
ستا خبره درک کولاي شي خوته به بيا مومي هغه بل
څوک نه ستا مورده، هغه چي تاته دا احساس درکوي
چي ته تر ټولو غبڼتلي يي او تاته دا ډاډ درکوي چي ته
ريښتيني يي

ادبي ټوټه

ای محترمی قدردانی موری
زما خوږی او مهربانی موری

مور جانی ستاله محبت نه قربان
ستا حوصلی او صداقت نه قربان

ای دهر چانه په ما گرانی موری
ای محترمی قدردانی موری

مور جانی ستا دی لوړ همت ته سلام
ستا شفقت او مرحمت ته سلام

زمونږ لپاره سرگردانی موری
ای محترمی قدردانی موری
موری تحفه د پاک الله یی موند ته
بهرتر نعمت په دی دنیا یی موند ته

په تا نازیزو ډیر بی شانی موری
ای محترمی قدردانی موری

زه افغان به دی عزت کومه
در سره مینه محبت کومه

زما په غم سترې ستومانې موری
ای محترمی قدردانی موری
زما خوږی او مهربانی موری

دمور مینه

پرون شپه مې خوب لیده چې مړ شوی یم
لومړۍ ورځ یوه پر بنسته راغله او راته وې ویل

څه غواړې؟

! ورته ومې ویل: اوبه

وې ویل: لار شه هغې غونډۍ ته وخیږه او اوبه
وڅښه، کله چې هلته لارم په یوې سترې چینې مې
سترگې ولگیدې، له هغې چینې څخه مې په مړه خیته

اوبه وشکلې . درپیمه ورځ بیا هغه پرېنسته راغله او وې
ویل : نن څه غواړې ؟

! بیا مې وویل : اوبه

هغې وویل : لارښه هغې غوندې ته وخیژه او اوبه
وخیښه، کله چې لارم، گورم چې چینه ډېره کوچنۍ
شوې ده، په مړه خپته مې ترې اوبه وڅښلې

اوومه ورځ بیا نوموړې پرېنسته راغله او وې ویل : څه
غواړې ؟

بیا مې وویل : اوبه

هغې بیا وویل : لارښه هغې غوندې ته وخیژه او اوبه
وخیښه، له یادې چینې څخه مې اوبه وڅښلې

خلوېنستمه ورځ بیا هغه پرېنسته راغله او وې ویل : نن
څه غواړې ؟

بیا می وویل : اوبه

هغې یو ځل بیا خپله تیره خبره تکرار کړه او وې ویل،
چې هغې غوندې، ته وخیږه او له هغې چینی څخه اوبه
وڅښه

کله چې هغه ځای ته ورسیدم گورم، چې دا اوبو شاخکي
ډېر کم شوي دي، بیرته را وگرځیدم او له هغې څخه مې
وپوښتل

دا ولې؟

هغې په ځواب کې وویل : لومړۍ ورځ ټولو دوستانو،
د کورنۍ غړو، قوم، مور او خپل خپلوانو دې ستاله
پاره اوبنکې تویې کړې، درېیمه ورځ یوازې ملگرو او
موردې ستاله پاره اوبنکې تویې کړې، اوومه ورځ هم
یوازې ملگرو او موردې ستاله پاره اوبنکې تویې

کړې، مگر خلو پښتمه ورغ یوازې او یوازې مور دې وه
چې ستاله پاره یې اوښکې تویولې، دا خاڅکي ستاد
مور اوښکې دي، چې د تل له پاره تویبزي

کله چې را وینس شوم، نو د خپلې مور لاسونه او پښې
مې ښکل کړل، پوه شوم چې د مور مينه تل پاتې ده

مور د ژوند ملخپړه ده

مور د ژوند د سترې غره یوازې هغه چینه ده چې
دا ولاد تنده، سکون، آرامي او مينه پکې بهیزي
مور د اخلاص هغه نمونه ده چې د خپل بدن له غوښو
پي (شیدې) درکوي
مور د اعظمت و بلندی هغه مثال دی چې جنت یې له
پښو لاندې دی
مور خدای نده خو چې و دې نه بڅبني خدای د نه بڅبني

ادبی نوتیه

د اقیامت خودې خدای نه راوړي مورې
چې ته مړه یې اوزه نه یم مسافریم

دمورپه اوبنکو می لمده وه حکه نه تیریده
زما تراوسه نه هیریگی هغه وچه ډوډی

ده جنت سره سایه لرم په کور کی
هم کعبه هم مدینه لرم په کور کی

غریب نه یم زه بادشاه د زمانی یم
بی مثال خزانه لرم په کور کی

یو دیدار به یی په درست جهان ورنه کړم
زه خوداسی خزانه لرم په کور کی

لس کلن یتیم د خپلې مور سر ته ناست و ، لاسونه یې د مور له غاړې تاو کړي وو او له ژړا سره یې سلگۍ هم وهلې . مور یې خپل لاس په ډېر زحمت را پورته کړ او د خپل زوی په سر یې کینبود . کونښن یې وکړ چې زوی سینې ته ورنیږدې کړي ، خو په لاس کې یې دو مړه توان نه و په ډېر تپت او ازی یې په ډېر زحمت وویل : مه ژاړه زویه زه ښه کیږم . یتیم خپلې سترگې د مور په سترگو کې ښځی کړې مورې پلار که مې وای نو اوس به یې تاته دوا راوړې وای ته نن ښه شه زه بازار ته ځم چې نن مزدوري وکړم ما ښام دوا درته راوړم . سلگیو یې خبرې پرې کړې مورې زه مې بوتان هم بازار کې خرڅوم چې ډیره دوا درته راوړم ، خو ته نن ښه شه . د مور په بدن کې یې لږزه پیدا شوه کونښن یې وکړ چې زوی سینې ته ورنیږدې کړي ، خو توان یې نه و . د مور له سترگو یې

اوبنڪي را پرپوتې. زوى يې د لاس په ورغوي د مور
اوبنڪي پاكي كړې

دمور لاسونه يې په ځمكې ولويده يتيم ونه پوهيدى
چې مور يې ساه ور كړه لايې هم مور ته خبرې كولې
مورې ته مړه نشې كه ته مړه شې نوزه به بيا ډوډى له
كوم كوم مورې كه ته مړه شې نوزه به يوازې پاتې
شم، مورې مورې... لېشيبه وروسته وپوهيدى چې
مور يې دده خبرې نه اوري، له خولې يې سوې كړيكه
ووته او د مور په سينه ورپرپوت

زرينى كرنى د مور لپاره

تاسى فكر وكړى چې يوه مور په خپلو اولادونو څومره
مهربانه ده تاسى هم ددى خبرى شاهدان ياستى چې يوه
مور د خپلو بچو د روښانه راتلونكى لپاره په پرديو
كورنو كى جامى مينځى او ډوډى پخوي دا هرڅه ددى
لپاره كوى چې دغه نياز بين بچى يې د خپلو همزولو او
سيالانو په كتار كى ودريزى او نه غواړى چې دغه گل

گل بچی یی بی تعلیمه لوی شی ددی خبری د بنه
سپیناوی لپاره د پښتو ادب د نالیکلو ادبیاتوله
خروار لنډیو څخه یوه لنډی ستاسو مخی ته ږدو

لنډی

بچی د سکول نه قرار نه شی

زه به پردی جامی گنډم تابه ساتمه

دمور مینه

یوه مور چی شل کاله د خپل زوی په انتظار کښی

و

د سرشمیرنی یو کار کونکی د سرشمیرنی په خاطر د

یو کور دروازو ته وټکوله

زړی بنځی دروازو ته خلاصه کړه

کارمند پوښتنه یی و کره , مور جانی په دی کور
کښی شو کسه یاست

زړی بنځی د کوڅی اخیری برخی ته وکتل او په
ژړند وکی لهجه یی وویل کولی شی سبا راشی
سرشمیرنه وکړی

د سرشمیرنی کارمند وویل , مور جانی څه فرق
کوی نن یا سبا

زړی بنځی وویل , بلی مامور صاحب زوی لرم چی
شل کاله کیږی مسافری ته تللی دی شاید نن یا
سبابه راشی که راشی نور بیا دوه کسه یو
یو دکاندار د کور تر څیرمه وای چی هر کله چې
د مور له کوره د باندی ځی نور کیلی ماته پریږدی
وای چی شاید زوی به مور اشی زه به نه یم ستړی
به وی د کیلی ور کره تر زما را تگ پوری به
دمه وکړی

د مور مینه د اسی وی

له مور او پلار سره نيکي کول

له ابو هريره رض خخه روايت دی چي رسول الله ص وفرمايل «رغم انفه .ثم رغم انفه .ثم رغم انفه . قيل من يا رسول الله قال من ادرك والديه عند الكبر احدهما او كليهما .ثم لم يدخل الجنة» رواه مسلم ۲۵۵۱. ژباړه: دهغه پزه دی په خاورو سي . دهغه پزه دی په خاورو سي . او بيا دی هم دهغه پزه په خاورو سي . يو چا عرض وکړي اي دالله رسوله دچا؟ در رسول الله ص

داوينا چي وايي او بيا هم جنت ته داخل نسي . په دی معناه ده چي شوک داموقع تر لاسه کړي او گټه تری وانخلي نو هغه تاوانی دی له همدی امله شوک چي دخپل مور او پلار سره دبوډاوالی په حالت کی نيکی کول غنيمت ونه گڼي . نو ددی لایق دی چي بدی یی وویل سي . دا ابو هريره رض عنه خخه روايت دی چي رسول الله ص وفرمايل بيشکه چي حینی وخت په جنت کی دیو چا درجه پورته کیږی . هغه به پوښتنه وکړی چي دا درجه ماته څنگه را کړل

سوه؟ ورته وبه ویل سی چی ستا اولاد ستا لپاره دبخننی دعا
 کړی وه «رواه ابن ماجه د حدیث شمیره ۳۶۶۰»
 په دی حدیث کی دمور او پلار سره د بڼه سلوک لوی اجر او هڅونه
 اوله هغوی سره د بد سلوک عذاب او بیره بیان سوه. ابو
 درالدر داء رض وایی چی ما در رسول الله ص خخه و اوریدل چی
 وی فرمایل: پلار د جنت منخنی در وازه ده. نوکه غواړی ضایع
 یی کړه او یایی ساتنه وکړه (رواه ترمذی د حدیث شمیره ۱۹۰۰)
 له دی حدیث خخه مطلب دادی چی د پلار حقوق ادا کول اطاعت
 یی کول خبره یی منل او ادب ورسره کول د جنت پر منخنی در وازه
 د داخیلیدو لوی سبب دی.

همدارنگه دعایشی رض عنها خخه روایت دی چی رسول الله ص
 و فرمایل زه چی بیده سوم نو خان می په جنت کی ولیدی. بیامی
 دیوه لوستونکی او از و اوریدی پوښتنه می وکړه چی داڅوک دی
 ؟ راته وویل سول چی دا حارثه بن نعمان رض دی. بیا رسول الله
 ص و فرمایل: هغه ته دا مقام او مرتبه د تابعداری په وجه ورکړل
 سوی دی. حارثه بن نعمان رض دخپلی مور د پیر تابعدار وه (رواه

احمد (۸۹/۲۴) نودرنو مسلمانانو لکه چی په حدیثو کی مو
ولیدل دمور اوپلار خومره ستر حقوق دی نو مور او تاسو هم باید
دمور اوپلار احترام او قدر و کړو. او ددوی دویناوو څخه
سرغړونه ونه کړو. برته ددوی د مشوری دکوم کار پیل او ختم ونه
کړو دژوند په ټولو چارو کی ورڅخه مشوره و غواړو

(ومن الله التوفیق)

دیوی دعا په هیله

حاجی محمد خُلاندا او ورسره همکار جمیل احمد درویش

ستا له رضا سره دهر بنده تقدیر تپلی

موری له تاسره دوینو شپو تصویر تپلی

اخذ لېکونه

بيلابيل ويبسايټونه

فييسبوکونه

فييسبوک پاڼی

او کتابونه

همدارنگه د حاجی محمد ځلاند او جمیل احمد درویش
مطالعتی معلومات
خوښونه سردار ولی عابد

حاجی محمد ځلاند

فييسبوک پاڼه

Haji khan 413@ gmail.com

ایمیل ادرس

070 555 80 76

د تلیفون شمیره